

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 24. mail 2012¹

Kohtuasi C-441/11 P

**Euroopa Komisjon
versus**

Verhuizingen Coppens NV

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Kartellikokkulepped — EÜ artikli 81 lõige 1 ja EMP lepingu artikli 53 lõige 1 — Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turg — Kolmel üksikkokkuleppel põhinev kartell — Üks ja vältav rikkumine — Tõendite puudumine selle kohta, et vaid ühes üksikkokkuleppes osalenud kartelliosaline oli teadlik teistest üksikkokkulepetest — Komisjoni otsuse osaline või täielik tühistamine

I. Sissejuhatus

1. Millal võib Euroopa Liidu Kohus kartellikokkuleppeid käsitleva Euroopa Komisjoni otsuse täielikult tühistada ja millal peab ta piirduma osalise tühistamisega? See on sisuliselt õigusküsimus, mille Euroopa Kohus peab käesolevas apellatsioonimenetluses lahendama ja mille praktilist tähendust ei tohi alahinnata.² Küsimus on seotud „kolimiskartelliga”, mille komisjon mõni aasta tagasi Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turul avastas ja mille suhtes ta võttis 11. märtsil 2008 vastu trahviotsuse³ (edaspidi ka „vaidlusalune otsus”).

2. Komisjoni järelduste kohaselt oli nimetatud kolimiskartell *ühe ja vältava rikkumise* vormis *kartell*, mis põhines asjaomaste kolimisettevõtjate kolme liiki konkurentsivastastel kokkulepetel: hinnakokkulepped, turu jagamise kokkulepped fiktiivsete pakkumiste vahendusel ja kokkulepped tagasilükatud pakkumiste või pakkumise tegemata jätmise pealt rahalise hüvitamise süsteemi kohta (komisjonitasud).

3. Lisaks veel üheksale ettevõtjale või kontsernile süüdistas komisjon kartellikokkuleppes osalemises äriühingut Verhuizingen Coppens NV (edaspidi „Coppens”). Siiski suutis komisjon Coppensi puhul tõendada aktiivset osalemist vaid ühes kartelli kolmest komponendist, nimelt fiktiivsete pakkumiste süsteemis. Kas Coppens teadis või pidi teadma, et fiktiivsete pakkumiste süsteemis osaledes liitub ta ühtlasi kogu kartelliga, jäi ebaselgeks. Neil asjaoludel tühistas Üldkohus 16. juuni 2011. aasta otsusega (edaspidi ka „üldkohtu otsus” või „vaidlustatud kohtuotsus”)⁴ Coppensi kartellikokkuleppes osalemist puudutavad järeldused ja Coppensile määratud trahvi täies ulatuses.

1 — Algkeel: saksa.

2 — Põhiolemuselt sarnane küsimus tõstatati ka pooleliolevas apellatsioonimenetluses kohtuasjas C-287/11 P: komisjon vs. Aalberts Industries jt.

3 — Komisjoni 11. märtsi 2008. aasta otsus EÜ asutamislepingu artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/38.543 – Rahvusvahelised kolimisteenused), teatavaks tehtud numbri K(2008) 926 (lõplik) all, kokkuvõte ELT 2009, C 188, lk 16 ; selle otsuse terviktekst on kättesaadav ainult internetis komisjoni konkurentsi peadirektoraadi veebilehel prantsuskeelses mittekonfidentsiaalses versioonis (<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/index.html>).

4 — 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-210/08: Verhuizingen Coppens vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3713).

4. Selle peale esitab komisjon nüüd apellatsioonkaebuse. Ta on seisukohal, et Üldkohus oleks pidanud vaidlusaluse otsuse Coppensit puudutavas osas tühistama vaid osaliselt, sest Coppensi osalemine fiktiivsete pakkumiste konkurentsivastases süsteemis oli igal juhul tõendatud.

5. Euroopa Kohus peab lähemal ajal tegelema veel mitme õigusküsimusega teistes kolimiskartelliga seotud pooleliolevates apellatsioonimenetlustes.⁵

II. Vaidluse taust

A. Asjaolud ja haldusmenetlus

6. Komisjoni uurimistulemuste kohaselt tegutses Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turul 1984. aastast kuni 2003. aastani kartell, milles osalesid kümme kolimisettevõtjat⁶ eri ajavahemikel⁷ ja eri määral.

7. Komisjon märkis vaidlusaluses otsuses, et nimetatud kartell oli *ühe ja vältava rikkumise* vormis kartell,⁸ mis põhines kokku kolme liiki kokkulepetel.⁹

— *hinnakokkulepped*, millega asjaomased kolimisettevõtjad leppisid kokku oma teenuste eest klientidelt küsitavas tasus;

— kokkulepped tagasilükatud pakkumiste või pakkumise tegemata jätmise pealt rahalise hüvitamise süsteemi kohta (komisjonitasud); nende kaudu pidid rahvusvahelise kolimisteenuse tellimuse saanud ettevõtja konkurendid saama teatava rahalise hüvitise sõltumata sellest, kas nad ise tegid samuti selle tellimuse saamiseks pakkumise; nimetatud komisjonitasud olid klientidele märkamatu kolimisteenuste lõpphinna sisse arvestatud;

— turu jagamise kokkulepped fiktiivsete pakkumiste vahendusel, mille tegi kliendile või kolivale isikule kolimisettevõtja, kellel ei olnud kavatsust kolimisteenust läbi viia – sel eesmärgil teatas ettevõtja oma konkurentidele hinna, kindlustusmäära ja ladustamiskulud, mida nad pidid fiktiivse teenuse eest küsima.

8. Samal ajal kui komisjonitasusid ja fiktiivseid pakkumisi puudutavaid kokkuleppeid rakendati kartellikokkuleppe kogu kestuse jooksul (1984–2003), ei leidnud tõendamist hinnakokkulepete rakendamine pärast 1990. aasta maid.¹⁰

9. Lähtudes tuvastatud asjaoludest, järeldas komisjon vaidlusaluses otsuses, et asjaomased ettevõtjad on rikkunud EÜ artikli 81 lõiget 1 ja EMP lepingu artikli 53 lõiget 1, „olles leppinud otse või kaudselt kokku rahvusvaheliste kolimisteenuste hindades Belgias, jaganud omavahel osa sellest turust ja kasutanud mahhinatsioone pakkumismenetlustes”¹¹ eri ajavahemikel.

5 — Kohtuasi C-429/11 P: Gosselin Group vs. komisjon jt; kohtuasi C-439/11 P: Ziegler vs. komisjon; kohtuasi C-440/11 P: komisjon vs. Gosselin Group jt ja kohtuasi C-444/11 P: Team Relocations jt vs. komisjon.

6 — Allied Arthur Pierre, Compas, Coppens, Gosselin, Interdean, Mozer, Putters, Team Relocations, Transworld ja Ziegler (vt nt vaidlusaluse otsuse põhjendus 345).

7 — Nende ajavahemike kestus oli alates kolmest kuust kuni üle 18 aasta.

8 — Vt eelkõige vaidlusaluse otsuse põhjendused 307, 314 ja 345.

9 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendus 121 ja vaidlustatud kohtuotsuse punktid 10–12.

10 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendused 123–153.

11 — Vaidlusaluse otsuse artikkel 1.

10. Vaidlusalune otsus oli adresseeritud kokku 31 juriidilisele isikule, kellele komisjon määras rikkumise eest eri suurusega trahvid,¹² millest osa tuleb tasuda üksinda, osa solidaarselt.

B. *Coppensi osalus kartellikokkuleppes*

11. Komisjon tuvastas vaidlusaluse otsuse artikli 1 punktis 1, et Coppens osales kogu kartellis ajavahemikul 13. oktoober 1992 – 29. juuli 2003. Selle eest määrati Coppensile vastavalt vaidlusaluse otsuse artikli 2 punktile k trahviks 104 000 eurot solidaarvastutust kehtestamata.

12. Nagu vaidlustatud kohtuotsusest siiski nähtub,¹³ ei tõendanud komisjon, et äriühing Coppens oli fiktiivseid pakkumisi puudutavas kokkuleppes osaledes teadlik teiste ettevõtjate konkurentsivastasest tegevusest seoses komisjonitasudega või et ta võis seda mõistlikult ette näha. Mis puudutab hageja teadlikkust teiste osaliste õigusvastastest tegudest, siis ei tugine vaidlusalune otsus konkreetsetele tõenditele, nagu komisjon ise möönab.

C. *Menetlus esimeses kohtuastmes*

13. Vaidlusaluse otsuse vastu taotles mitu selle adressaati esimeses kohtuastmes Üldkohtus tühistamishagi abil õiguskaitset.¹⁴

14. Üldkohus tegi Coppensi 4. juuni 2008. aasta hagi suhtes 16. juunil 2011 vaidlustatud kohtuotsuse. Üldkohus rahuldask sellega Coppensi hagi täielikult, tühistades vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkti i ja artikli 2 punkti k ning mõistes esimese kohtuastme kulud välja komisjonilt.

III. Euroopa Kohtu menetlus

15. Komisjon esitas 25. augustil 2011 Üldkohtu otsuse peale käesoleva apellatsioonkaebuse. Selles palub ta:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- jätta tühistamishagi rahuldamata või – teise võimalusena – tühistada vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkt i osas, milles Coppens loetakse vastutavaks komisjonitasusid puudutava kokkuleppe eest;
- määrata trahv summas, mida Euroopa Kohus peab mõistlikuks;
- mõista Verhuizingen Coppensilt välja apellatsioonimenetluse kulud ning Üldkohtu menetluse kulud ulatuses, mida Euroopa Kohus peab mõistlikuks.

16. Coppens palub:

- jätta vaidlustatud kohtuotsus muutmata;

12 — Trahvide suurus oli 1500–9 200 000 eurot.

13 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 31.

14 — Vt selle kohta lisaks vaidlustatud kohtuotsusele Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-199/08: Ziegler vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3507); 16. juuni 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-204/08 ja T-212/08: Team Relocations jt vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3569); 16. juuni 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-208/08 ja T-209/08: Gosselin Group jt vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3639) ja 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-211/08: Puffers International vs. komisjon (EKL 2011, lk II-3729).

- teise võimalusena, juhul kui Euroopa Kohus peaks vaidlustatud kohtuotsuse täielikult või osaliselt tühistama, vähendada komisjoni määratud trahvi sel määral, et see vastaks 10%-le Coppensi käibest asjaomasel turul;
- mõista Üldkohtu menetluse ja apellatsioonimenetluse kulud välja komisjonilt.

17. Euroopa Kohtus toimus apellatsioonkaebuse üle kirjalik menetlus.

IV. Apellatsioonkaebuse hinnang

18. Komisjon esitab üheainsa väite: ta väidab, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi ja ületanud oma volitusi, kuna ta tühistas vaidlusaluse otsuse Coppensi osas täielikult. Komisjoni arvates oleks Üldkohus selle asemel pidanud piirduma osalise tühistamisega, sest Coppensi aktiivne osalus vähemalt rikkumise ühes osas – konkurentsivastastes fiktiivsete pakkumiste süsteemis – oli tõendatud.

A. Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus

19. Sissejuhatuseks tuleb märkida, et Coppens heidab komisjonile ette viimase esitatud väite ebatäpsust.

20. Kui Coppens soovib sel viisil kahtluse alla seada apellatsioonkaebuse vastuvõetavust, on tema seisukoht väheveenev. Seda seetõttu, et komisjoni väitel Üldkohtu toime pandud õigusnormi rikkumist on apellatsioonkaebuses täpselt kirjeldatud. Erinevalt sellest, mida näib arvavat Coppens, märgib komisjon ka täpselt, milliseid õigusnorme on tema arvates rikutud: ELTL artikleid 263 ja 264. Lisaks tugineb komisjon proportsionaalsuse, menetlusökonoomia, konkurentsieeskirjade tõhusa rakendamise ja *ne bis in idem* põhimõttele.

21. Käesoleva apellatsioonkaebuse vastuvõetavuses ei saa järelikult kahtlust olla.

B. Apellatsioonkaebuse põhjendatus

22. Komisjoni apellatsioonkaebus rahuldatakse, kui Üldkohus ei oleks tohtinud vaidlusalust otsust Coppensi osas tühistada täielikult, vaid oleks pidanud seda tegema üksnes osaliselt.

23. Erinevalt komisjoni seisukohast ei ole selle küsimuse uurimisel oluline proportsionaalsuse põhimõte, iseäranis nii, nagu seda on konkreetselt väljendatud ELi lepingu artikli 5 lõike 1 teises lauses ja lõikes 4, milles määratakse kindlaks pädevuse jaotus liidu ja tema liikmesriikide vahel.

24. *Sedes materiae* on pigem ainult ELTL artikkel 264.¹⁵ Sellest sättest tuleneb Üldkohtu – kui „Euroopa Liidu Kohtu” institutsiooni osa – pädevus lahendada tühistamishagi ELTL artikli 263 tähenduses. ELTL artikli 264 esimene lõik sätestab:

„Kui hagi on põhjendatud, tunnistab Euroopa Liidu Kohus asjassepuutuva õigusakti tühiseks.”

15 — Vt selle kohta ka 11. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-295/07 P: komisjon vs. Département du Loiret (EKL 2008, lk I-9363, punkt 103).

25. Seda sätet ei tohi tõlgendada vääriti „kõik või mitte midagi” eeskirjana. Nimelt kui tühistamishagi on põhjendatud vaid osaliselt, ei ole seda võimalik täielikult rahuldada. Hageja saaks muidu rohkem, kui tal on õigus saada. Seepärast tuleb ELTL artikli 264 esimest lõiku tingimata tõlgendada ja kohaldada nii, et tühistamishagiga vaidlustatud õigusakt tühistatakse sellises ulatuses, milles hagi on põhjendatud.

26. Nagu Euroopa Kohus on selle kohta sedastanud, ei tohi Üldkohus vaidlustatud õigusakti pikemalt kaalumata täielikult tühistada vaid seetõttu, et üks hageja esitatud väide on põhjendatud. Terviklik tühistamine ei ole võimalik juhul, kui on ilmselge, et kõnealune väide, mis puudutab ainult akti konkreetset osa, võib viia üksnes osalise tühistamiseni.¹⁶

27. Pealegi tähendab menetlusökoonomia põhimõtte eelkõige haldusmenetluses seda, et liidu õigusaktid tühistatakse kahtluse korral vaid osaliselt, sest nii välditakse haldusmenetluse võimalikku kordamist ja võimalikku uut kohtumenetlust või piiratakse vähemalt nende eset. Pealegi võib haldusmenetluse kordamine eriti kartellikokkuleppeid puudutavatel juhtudel olenevalt olukorrast kaasa tuua vastuolu *ne bis in idem*¹⁷ põhimõttega. Peale selle on komisjoni otsuste üksnes osaline tühistamine liidu konkurentsieeskirjade tõhusa rakendamise põhimõttelise nõudega¹⁸ paremini vastavuses kui nende täielik tühistamine.

28. Liidu õigusakti osaline tühistamine on siiski võimalik vaid juhul, kui need osad, mille tühistamist on nõutud, on ülejäänud aktist eraldatavad (nn eraldatavuse nõue).¹⁹ Eraldatavuse nõue ei ole täidetud, kui vaidlustatud õigusakti osalise tühistamise tagajärjel muutub akti põhisisu.²⁰

29. ELTL artikli 264 esimesest lõigust tuleneva pädevuse kasutamisel võis Üldkohus seega vaidlusaluse otsuse Coppensi osas täielikult tühistada, kui osaline tühistamine oleks muutnud selle otsuse põhisisu. Seda tuleb hinnata objektiivsete kriteeriumide alusel.²¹

30. Kahjuks ei ole Üldkohus selle kohta vaidlustatud kohtuotsuses konkreetseid selgitusi andnud. Ta tugines vaid sellele, et komisjon peab Coppensit vastutavaks tema väidetava osalemise eest ühes ja vältavas rikkumises, kuigi tõendeid oli ainult Coppensi osaluse kohta kartelli ühes osas, nimelt fiktiivsete pakkumiste süsteemis.²²

31. Nähtavasti lähtus Üldkohus – nagu ka Coppens – sellest, et ettevõtja osalemine ühes ja vältavas rikkumises on sisult põhimõtteliselt erinev EÜ artikli 81 (ELTL artikkel 101) „lihtsast” rikkumisest.

16 — Eespool 15. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Département du Loiret, punkt 104.

17 — *Ne bis in idem* põhimõtte ei keela Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 50 kohaselt mitte üksnes asjaomase isiku uuesti karistamist kuriteo eest, milles ta on juba lõplikult süüdi mõistetud, vaid ka tema uuesti kohtu alla andmist kuriteo eest, milles ta on juba lõplikult õigeks mõistetud. Selliseks „õigeksmõistmiseks” võib pidada seda, kui liidu kohtud tühistavad lõplikult komisjoni otsuse ega tugine seejuures mitte üksnes menetlusõiguslikele, vaid ka faktilistele või materiaalõiguslikele põhjendustele.

18 — Aluslepingutes sätestatud konkurentsieeskirjade otsustava tähtsuse kohta siseturu toimimise jaoks vt nt 1. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-126/97: Eco Swiss (EKL 1999, lk I-3055, punkt 36) ja 20. septembri 2001. aasta otsus C-453/99: Courage ja Crehan (EKL 2001, lk I-6297, punkt 20); nende eeskirjade tõhusa rakendamise tähtsust on varem rõhutatud muu hulgas 11. juuni 2009. aasta otsuses kohtuasjas C-429/07: X BV (EKL 2009, lk I-4833, punktid 34, 35 ja 37); 7. detsembri 2010. aasta otsuses C-439/08: VEBIC (EKL 2010, lk I-12471, punktid 59 ja 61) ja 14. juuni 2011. aasta otsuses kohtuasjas C-360/09: Pfeleiderer (EKL 2011, lk I-5161, punkt 19).

19 — 28. juuni 1972. aasta otsus kohtuasjas 37/71: Jamet vs. komisjon (EKL 1972, lk 483, punkt 11); 31. märtsi 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-68/94 ja C-30/95: Prantsusmaa jt vs. komisjon (EKL 1998, lk I-1375, punkt 257); 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-29/99: komisjon vs. nõukogu (EKL 2002, lk I-11221, punkt 45); 24. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-244/03: Prantsusmaa vs. parlament ja nõukogu (EKL 2005, lk I-4021, punkt 12); 27. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-540/03: parlament vs. nõukogu (EKL 2006, lk I-5769, punkt 27); eespool 15. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Département du Loiret, punkt 105, ja 29. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-505/09 P: komisjon vs. Eesti (punkt 111).

20 — Eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Prantsusmaa jt vs. komisjon, punktid 258 ja 259; eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Prantsusmaa vs. parlament ja nõukogu, punkt 13; eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus parlament vs. nõukogu, punkt 28, ja eespool 15. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Département du Loiret, punkt 106.

21 — 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-239/01: Saksamaa vs. komisjon (EKL 2003, lk I-10333, punkt 37); eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Prantsusmaa vs. parlament ja nõukogu, punkt 14, ja eespool 19. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Eesti, punkt 121.

22 — Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 33 ja 35.

32. See ei ole siiski nii.

33. Järeldusel, et ettevõtja osales ühes ja vältavas rikkumises, on kahtlemata „suurem” kaal kui järeldusel, et ta osales vaid selle rikkumise ühes või mitmes osas. See ei tähenda siiski mingil juhul, et kogu kartell oleks midagi muud (*aliud*) kui kokkulepped, millel see põhineb. Erinevused on pigem üksnes kvantitatiivsed.

34. Käesoleva asjaga sarnases olukorras viib oletus, et tegemist on ühe ja vältava rikkumisega, selleni, et kõigile kartelliosalistele – nagu kaasosalistele – saab süüks arvata teiste kartelliosaliste tegevust, isegi kui nad ise ei ole igas kartelli osas aktiivselt osalenud.

35. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldab selline süüksarvamine siiski, et asjaomane ettevõtja teadis teiste osaliste õigusvastasest tegevusest või oleks pidanud seda mõistlikult ette nägema ning oli valmis seda riski kandma.²³

36. Teisisõnu saab teiste tegevust kartelliosalisele süüks arvata, kui viimane teadis või pidi teadma, et oma tegevuse tõttu liitus ta kogu kartelliga ning aitas oma tegudega kaasa kõigi kartelliosaliste ühiste konkurentsivastaste eesmärkide saavutamisele.²⁴ Iga kartelliosalise tegevuse ulatust ja kaalu kogu kartellis saab eraldi arvesse võtta trahvide arvutamisel.²⁵

37. Kui teiste tegevust ei saa kartelliosalisele süüks arvata, kuna see – nagu käesolevas asjas – ei teadnud kogu kartelli olemasolust ega oleks saanud seda mõistlikult ette näha, ei tähenda see siiski mingil juhul, et ta on automaatselt igasugusest karistusest vabastatud. Pigem ei takista miski võtmast teda edaspidi vastutusele kokkulepete eest, milles ta tõendatult aktiivselt osales²⁶ ja millel oli sama konkurentsivastane eesmärk.

38. Ainuüksi asjaolu, et mitut konkurentsivastast kokkulepet võib käsitada ühe ja vältava rikkumisena, ei tähenda nimelt, et iga selline kokkulepe eraldi ei võiks samuti olla EÜ artikli 81 (ELTL artikkel 101) rikkumine.²⁷ Üldkohus küll mõistab seda,²⁸ kuid ei tee sellest oma otsuses siiski vajalikke järeldusi.

39. Komisjon märgib õigesti, et nii kogu kartellil kui ka selle aluseks olevatel kokkulepetel võib olla sama konkurentsivastane eesmärk EÜ artikli 81 lõike 1 (ELTL artikli 101 lõike 1) tähenduses.²⁹ Belgia kolimiskartelli puhul oli ühine konkurentsivastane eesmärk leppida otse või kaudselt kokku rahvusvaheliste kolimisteenuste hindades Belgias, jagada omavahel osa sellest turust ja kasutada mahhinatsioon pakkumismenetlustes.³⁰ See eesmärk avaldus nii üksikutes kokkulepetes kui ka kogu kartellis.

23 — 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-49/92 P: komisjon vs. Anic Partecipazioni (EKL 1999, lk I-4125, punktid 83, 87 ja 203) ja 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt vs. komisjon (EKL 2004, lk I-123, punkt 83); analoogiline 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørintustri jt vs. komisjon (EKL 2005, lk I-5425, punkt 143), kus on kõne all „ebaseadusliku algatuse vaikiv heakskiitmine”, mis toob kaasa „kaasosaluse” ja „passiivse osaluse rikkumises”.

24 — Selle kohta eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Partecipazioni, punkt 87.

25 — Selle kohta eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Partecipazioni, punkt 90, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 86; käesoleva asja kohta vt allpool käesoleva ettepaneku punktid 69–72.

26 — Käesoleval juhul on Üldkohtu tuvastatu põhjal tõendatud Coppensi osalus fiktiivsete pakkumiste süsteemis (vt eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punkt 28 ja lisaks punkt 36).

27 — Selle kohta ka – vastupidisel juhul – eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Partecipazioni, punkt 81, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 258.

28 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 36.

29 — Selle kohta ka eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Partecipazioni, punkt 82, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punktid 258 ja 259.

30 — Vaidlusaluse otsuse artikkel 1 ja vaidlustatud kohtuotsuse punktid 15 ja 30.

40. Neil asjaoludel ei olnud käesolevas asjas põhjust karta, et vaidlusaluse otsuse osaline tühistamine vaid osas, milles Coppensit peeti vastutavaks kogu kartellikokkuleppes osalemise eest, oleks muutnud otsuse põhisisu. Pigem oleks osaline tühistamine võimaldanud Coppensit edaspidi vastutusele võtta rikkumise eest, millel on sama konkurentsivastane eesmärk nagu kogu kartellil, olgugi et see piirdub nüüd tema aktiivse osalusega vaid selle ühes osas, fiktiivsete pakkumiste süsteemis.

41. Kokkuvõttes oleks Üldkohus seega pidanud vaidlusaluse otsuse ELTL artikli 264 esimese lõigu kohaselt tühistama vaid osaliselt. Vaidlusaluse otsuse täieliku tühistamisega Coppensi osas rikkus Üldkohus õigusnormi.

42. Seega on komisjoni apellatsioonkaebus põhjendatud ja vaidlustatud kohtuotsus tuleb tühistada.

V. Otsus Coppensi tühistamishagi kohta

43. Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimene lõik sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse. Sellisel juhul võib ta ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.

44. Käesolevas asjas uuris Üldkohus oma otsuses vaid osa Coppensi poolt esimese astme menetluses esitatud väidetest. Neil asjaoludel võib olla asjakohane suunata asi tagasi Üldkohtule otsustamiseks.³¹ See lähenemisviis ei ole siiski kohustuslik. Menetlusökoonomia huvides peaks Euroopa Kohus asjas pigem ise lõpliku otsuse tegema, kui toimikud on täielikud, kõik vajalikud andmed on olemas ja pooled on saanud Üldkohtus kõigi oluliste asjaolude kohta arvamust avaldada.³²

45. Käesolevas asjas on see nii. Esiteks ei ole asjaolude oluliste osade üle vaidlust ega lisaselgituste vajadust. Teiseks oli pooltel nii esimese astme kui ka apellatsioonimenetluses piisavalt võimalusi avaldada liidu kohtute ees oma arvamust käesoleva asja lahendamiseks oluliste küsimuste kohta.

46. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku kasutada oma tühistamisõigust ja teha asjas ise lõplik otsus.

A. Coppensi rikkumises osalemise tuvastamine

47. Vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkti i kohaselt osales Coppens rikkumises ajavahemikus 13. oktoober 1992 – 29. juuli 2003. Coppens esitas esimese astme menetluses selle vastu sisuliselt kolm väidet, mida ma järgnevalt muudetud järjekorras uurin.

48. Esiteks väidab ettevõtja, et puuduvad tõendid talle süüks arvatava konkurentsivastase tegevuse kohta 1994. ja 1995. aastal.

49. Vaidlusaluses otsuses ei ole tõesti konkreetseid tõendeid selle kohta, et Coppens oleks 1994. ja 1995. aastal fiktiivseid pakkumisi teinud või palunud neid teha teistel kartelliosalistel. Komisjon on sõnaselgelt möönnud, et tal ei ole selliseid tõendeid. Asjakohased tõendid on olemas vaid 1992. ja 1993. aasta ning 1996.–2003. aasta kohta.

31 — Vt nt 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: komisjon vs. Daffix (EKL 1997, lk I-983, punkt 41); 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-213/06 P: EAR vs. Karatzoglou (EKL 2007, lk I-6733, punkt 47) ja 10. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-413/06 P: Bertelsmann ja Sony vs. Impala (EKL 2008, lk I-4951, punkt 190).

32 — Selle kohta 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: Atlanta vs. komisjon ja nõukogu (EKL 1999, lk I-6983, punkt 69); 16. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-395/96 P ja C-396/96 P: Compagnie maritime belge transports jt vs. komisjon (EKL 2000, lk I-1365, punkt 148); 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-326/05 P: Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon (EKL 2007, lk I-6557, punkt 71) ja 22. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-15/06 P: Regione siciliana vs. komisjon (EKL 2007, lk I-2591, punkt 41).

50. Ainuüksi sellest asjaolust saab aga äärmisel juhul järeldada vaid seda, et Coppens ei osalenud 1994. ja 1995. aastal fiktiivseid pakkumisi puudutava kokkuleppe *täitmises aktiivselt*. Seda on võimalik arvesse võtta trahvisumma arvutamisel.³³

51. Sellest kaugemale ulatuvat järeldust, et Coppens taganes 1994. ja 1995. aastal kartellikokkuleppest täielikult ega pannud seega toime mingit rikkumist, seevastu teha ei saa. Seda seetõttu, et ainuüksi asjaolu, et ettevõtja ei vii ellu konkurentsivastase eesmärgiga koosolekute või kokkulepete tulemusi, ei kõrvalda tema vastutust, mis tuleneb kartellis osalemisest, välja arvatud siis, kui ta on avaldanud, et ei loe end nende sisuga seotuks.³⁴ Selle tõendamise kohustus on ettevõtjal.³⁵

52. Coppens ei ole käesolevas asjas kordagi põhjendatult selgitanud, et ta avaldas just 1994. ja 1995. aastal, et ei loe end fiktiivsete kokkulepete süsteemi puudutava kokkuleppega seotuks. Sellise avalduse tegemine näib ka väheusutav, arvestades asjaolu, et järgmiste aastate osas on taas palju tõendeid selle kohta, et Coppens osales aktiivselt fiktiivsete pakkumiste süsteemis.

53. Neil asjaoludel ei saa komisjonile ette heita, et ta ei pidanud 1994. ja 1995. aastal esinenud „lünka” Coppensi täielikuks taganemiseks kartellis osalemisest, vaid lähtus sellest, et viimane ei osalenud kartellis üksnes ajutiselt. Seega tuleb Coppensi esimene väide tagasi lükata.

54. Teiseks heidab Coppens komisjonile ette, et see ei ole asjakohaselt arvestanud tema kartellikokkuleppes osalemise suhtelist kaalu.

55. Ka see väide ei puuduta aga rikkumise enda tuvastamist, vaid võib äärmisel juhul mõjutada trahvi suurust. Käesolevas kontekstis ei oma see siiski tähtsust.

56. Kolmandaks vaidlustab Coppens järelduse, et ta osales ühe ja vältava rikkumise vormis kogu kartellis.

57. Viimane väide on veenev. On küll kindel, et Coppens osales aktiivselt fiktiivsete pakkumiste konkurentsivastases süsteemis, mille kohta komisjon on esitanud kokku 67 tõendit, mida Coppens ei ole vaidlustanud. Sellest kaugemale ulatuvat osalust kogu kartellis ei suudetud Coppensi puhul siiski tõendada. Komisjon ei ole nimelt ei vaidlusaluses otsuses ega liidu kohtute menetlustes esitanud ühtki pidepunkti selle kohta, et Coppens teadis teiste kartelliosaliste õigusvastasest tegevusest – välja arvatud fiktiivsetest pakkumistest – või oleks saanud seda mõistlikult ette näha ning oli valmis sellega kaasneva riski peale välja minema.³⁶ Järelikult tegi komisjon Coppensit sellegipoolest kogu kartellis osalemise eest vastutavaks pidades ilmse kaalutusvea.

58. Nagu Coppens õigesti märgib, ei saa seda kaalutusviga parandada üksnes vaidlusaluse otsuse artikli 2 punktis k määratud trahvi vähendamisega. Pigem tuleb nimetatud viga arvesse võtta ka seoses rikkumise tuvastamisega vaidlusaluse otsuse artikli 1 punktis i. Seda seetõttu, et mitte üksnes karistus, vaid ka karistuse aluseks olev konkurentsivastane tegevus peab olema vaidlusaluse otsuse resolutsioonis

33 — 15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon (EKL 2002, lk I-8375, punkt 510); eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 85, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 145.

34 — 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-291/98 P: Sarrió vs. komisjon (EKL 2000, lk I-9991, punkt 50); eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 85, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 144.

35 — Selle kohta eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Partecipazioni, punkt 96; eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 81, ja eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 142.

36 — Vt selle kohta eespool punktides 3 ja 12 ning eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtupraktika.

õigesti sõnastatud. Vastasel juhul pälviks asjaomane ettevõtja vaidlusaluses otsuses suuremat hukkamõistu, kui ta on õigusega ära teeninud. See võib ühest küljest mõjuda halvasti ettevõtja mainele ja teisest küljest kahjustada teda seoses kolmandate isikute tsiviilõiguslike nõuete ning tulevaste kartellimenetlustega.³⁷

59. Nagu juba eespool märgitud,³⁸ ei õigusta komisjoni kaalutlusviga siiski vaidlusaluse otsuse täielikku tühistamist Coppensi osas. Pigem tuleb vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkt i kooskõlas ELTL artikli 264 esimese lõiguga tühistada vaid osas, milles on tuvastatud, et *lisaks osalusele fiktiivsete pakkumiste süsteemis* osales Coppens ühes ja vältavas rikkumises, seega kogu kartellis.

B. Uue trahvisumma määramine

60. Minu ettepanek tühistada osaliselt vaidlusaluse otsuse artikli 1 punkt i tingib ka vajaduse arvutada uuesti otsuse artikli 2 punktis k määratud trahvisumma. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 61 esimese lõigu kohase tühistamisõiguse raames on Euroopa Kohtul sellega seoses täielik hindamispädevus, nagu on ette nähtud ELTL artiklis 261 koostoimes määruse (EÜ) nr 1/2003³⁹ artikliga 31. Seega võib ta omal äranägemisel määrata uue trahvisumma.⁴⁰

Trahvisumma arvutamise lähtepunkt

61. Trahvi põhisumma aluseks peab olema Coppensi asjakohaste teenuste käive rikkumisel osalemise viimasel täisaastal.⁴¹ Coppensi puhul on selleks 2002. aasta rahvusvaheliste kolimisteenuste käive, mis oli vaieldamatult 58 338 eurot.⁴² Sel viisil saab ka ettevõtja suhtelist suurust ja olulisust asjaomasel turul kõige paremini arvesse võtta, mida eelkõige Coppens on korduvalt meelde tuletanud.

Rikkumise raskus ja kestus

62. Kolimiskartelli puhul on tegemist väga raske rikkumisega, milles osalevad ettevõtjad on „leppinud otse või kaudselt kokku rahvusvaheliste kolimisteenuste hindades Belgias, jaganud omavahel osa sellest turust ja kasutanud mahhinatsioon pakkumismenetlustes”.⁴³

63. Sellega seoses on väheveenev Coppensi väide, et tema osalus fiktiivsete pakkumiste süsteemis ei olnud nii raske rikkumine kui teiste ettevõtjate osalus hinnakokkulepetes ja komisjonitasude süsteemis. Seda seetõttu, et nagu komisjon õigesti märgib, võib ka fiktiivsete pakkumiste süsteem konkurentsi püsivalt moonutada, asjaomaste teenuste hindu tõsta ja seega lõppkokkuvõttes tarbijat oluliselt kahjustada. Seega ei ole see mingil juhul kergemat laadi rikkumine.

37 — Tulevastes kartellimenetlustes võib tekkida näiteks küsimus, kas ettevõtja tuleb liigitada korduvaks rikkujaks.

38 — Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punktid 22–41.

39 — Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205).

40 — Eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Participazioni, punkt 218, ja 21. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-167/04 P: JCB Service vs. komisjon (EKL 2006, lk I-8935, punkt 244); vt lisaks 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-185/95 P: Baustahlgewebe vs. komisjon (EKL 1998, lk I-8485, punktid 141 ja 142); 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-280/98 P: Weig vs. komisjon (EKL 2000, lk I-9757, punkt 83) ja eespool 34. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Sarrió vs. komisjon, punkt 102.

41 — Kohtupraktika kohaselt ei tohi sobiva trahvi kindlaksmääramisel kasutada pelgalt kogukäibel põhinevat arvutust; vt 7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80-103/80: Musique Diffusion française jt vs. komisjon (EKL 1983, lk 1825, punktid 120 ja 121); 18. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-397/03 P: Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients vs. komisjon (EKL 2006, lk I-4429, punkt 100) ja lisaks Esimese Astme Kohtu 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-77/92: Parker Pen vs. komisjon (EKL 1994, lk II-549, punktid 94 ja 95).

42 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendus 540.

43 — Vaidlusaluse otsuse artikkel 1.

64. Samuti ei saa Coppens tugineda sellele, et tal oli fiktiivsete pakkumiste süsteemis vaid võrdlemise tähtsusetu roll. Nimelt ei ole vaidlust selle üle, et Coppens on teinud 67 fiktiivset pakkumist, s.t rohkem kui enamik teisi kartelliosalisi.⁴⁴ Mõelda tuleb ka sellele, et Coppens mitte üksnes ei teinud fiktiivseid pakkumisi, vaid palus korduvalt teistel kartelliosalistel selliseid pakkumisi teha. Seega osales Coppens fiktiivsete pakkumiste süsteemis nii aktiivselt kui ka passiivselt märkimisväärses ulatuses.

65. Lisaks on ebaoluline, kui sageli sai Coppens tänu fiktiivsete pakkumiste süsteemile kolimistellimusi.⁴⁵ Seda seetõttu, et fiktiivsete pakkumistega kaasneb üldiselt konkurentsi moonutamise ja kõrgemate hindade oht olenemata sellest, kes teatava tellimuse saab. Konkurentsi ja seega lõppkokkuvõttes tarbijat võidakse kahjustada isegi siis, kui konkreetset juhul ei saavutata täpselt seda tulemust, mida kartelliosalised on soovinud.

66. Neil asjaoludel näib mulle, et komisjoni poolt kolimiskartelli puhul valitud 17% asjakohasest käibest⁴⁶ võimaldab trahvi arvutamisel põhimõtteliselt arvesse võtta rikkumise raskust. Ka komisjoni täiendavalt arvestatud hoiatav määr, mis moodustas lisaks veel 17% asjakohasest käibest,⁴⁷ tundub mulle mõistlik;⁴⁸ muuseas ei vaidlustanud Coppens seda Üldkohtu menetluses põhjendatult.

67. Kuna ma ei tuvastanud, et komisjon oleks seoses Coppensi rikkumise kestusega õigusnormi rikkunud,⁴⁹ tuleb trahvisumma arvutamisel lähtuda vaidlusaluses otsuses tuvastatud 10 aasta ja 9 kuu pikkusest ajavahemikust, mis vastab korruptustegurile 11.⁵⁰

68. Sel viisil arvatud trahvi põhisumma on 119 009,52 eurot, mille saab ümardada 119 000 euroks.⁵¹

Trahvisumma vähendamine

69. Tuleb siiski arvestada, et käesolevas asjas ei suudetud tõendada äriühing Coppensi osalust kogu kolimiskartellis ühe ja vältava rikkumise vormis.⁵² Pigem saab talle süüks arvata ainult fiktiivsete pakkumiste konkurentsivastases süsteemis osalemist. Seetõttu tuleb, nagu ka komisjon mõõnab, trahvisummat vähendada.

70. On mõeldav pikemalt kaalumata vähendada arvatud trahvi põhisummat poole võrra. Lõppude lõpuks kujutas endast fiktiivsete pakkumiste süsteem ajal, mil Coppens kartellis osales, ühte osa kogu kartelli tollal veel kasutatud kahest osast, mis olid oma raskuse ja mõju poolest tõenäoliselt umbes sama kaaluga.⁵³

71. Leian siiski, et selline lähenemisviis ei võtaks piisavalt arvesse, et kogu kartell on rohkem kui selle osade summa. Just oma erilise keerukuse ja mitme kokkuleppe tervikliku koostoime tõttu võib kogu kartell eriti märgatavalt konkurentsi kahjustada. Kogu kartellis osalenud ettevõtja rikkumine on seetõttu tunduvalt raskem kui selle ettevõtja rikkumine, kes osales vaid ühes või mitmes selle kartelli osas.

44 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendus 237.

45 — Coppens märgib, et ta ise sai vaid 23% asjaomastest tellimustest.

46 — Vaidlusaluse otsuse põhjendus 543.

47 — Vaidlusaluse otsuse põhjendused 555 ja 556.

48 — Seda, et hoiatavat määrat võib kohaldada, kinnitab kohtupraktika; vt eespool 41. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Musique Diffusion française jt vs. komisjon*, punkt 106; 29. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-289/04 P: *Showa Denko vs. komisjon* (EKL 2006, lk I-5859, punkt 16) ja 17. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-413/08 P: *Lafarge vs. komisjon* (EKL 2010, lk I-5361, punkt 102).

49 — Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 48–53.

50 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendus 547.

51 — Selle kohta ka komisjoni arvutused (vt vaidlusaluse otsuse põhjendus 558).

52 — Vt selle kohta eespool punktid 3 ja 12 ning eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtupraktika.

53 — Hinnakokkuleppeid, mis kujutavad endast kartelli kolmandat osa, kasutati komisjonile teadaolevalt alles alates 1990. aasta maist (vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 8).

72. Seepärast pean ma asjakohaseks vähendada arvatud põhisummat käesolevas asjas Coppensi puhul rohkem kui poole võrra, täpsemalt umbes kolmandikuni, s.o 39 600 euron.

73. Lisaks tuleb arvesse võtta, et 1994. ja 1995. aasta kohta, seega kahe aasta kohta peaaegu üheteistkümnest puuduvad tõendid selle kohta, et Coppens oleks aktiivselt osalenud fiktiivsete pakkumiste süsteemis. See ei tohi küll kaasa tuua asjaomaste aastate eest täielikult karistuse jätmist, sest Coppens oli sel ajal endiselt kartelli liige.⁵⁴ Siiski näib olevat asjakohane lisaks vähendada põhisummat umbes poole kahe kõnealuse aasta summa, s.o peaaegu 10% võrra. Seega oleks trahv 35 900 eurot.

74. Kuna komisjon ei ole tuvastanud muid raskendavaid ega kergendavaid asjaolusid ja neid ei ole ilmnunud ka liidu kohtute menetlustes, ei ole arvatud trahvi täiendav suurendamine või vähendamine asjakohane.

75. Mõõdamannes olgu mainitud, et sel viisil arvatud trahv ei ületa ka õigusaktis ettenähtud piirmäära ehk 10% Coppensi kogukäibest⁵⁵ (määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teine lõik).

76. Mis puudutab lõpuks Coppensi poolt esile toodud proportsionaalsuse põhimõtet, siis nõuab see, et trahv oleks proportsionaalne tuvastatud rikkumise laadi, raskusastme ja kestusega.⁵⁶ Kuna Coppens on süüdi pikaajalises väga raskes rikkumises, on täiesti asjakohane, et arvatud trahv võtab ära suure osa tema aastakäibest asjaomasel rahvusvaheliste kolimisteenuste turul, mis moodustab muuhulgas vaid võrdlemisi väikese osa Coppensi kolimisteenuste aastasest kogukäibest.

Vahejärelalus

77. Kaaludes veel kord kõiki juhtumi asjaolusid, eelkõige rikkumise laadi, raskusastet ja kestust ning Coppensi suhtelist suurust asjaomasel turul, näib, et 35 900 euro suurune trahv on teo ja süü eest sobiv karistus. Eelkõige ei tekita see mingeid kõhklusid seoses proportsionaalsuse põhimõttega.

VI. Kohtukulud

78. Kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse, kui ta teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse (kodukorra artikli 122 esimene lõik).

79. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 3 esimesele lõigule koostoimes artikliga 118 võib Euroopa Kohus otsustada kulude jaotuse, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Selline on olukord käesolevas asjas: kuigi apellatsioonimenetluses rahuldatakse komisjoni põhinõue, on Coppensi tühistamishagi minu Euroopa Kohtule tehtud ettepaneku kohaselt tegelikult suures osas edukas. Neil asjaoludel näib olevat õige arvestada mõlema kohtuastme kulusid koos, kusjuures Coppens peab kandma kolmandiku enda kuludest ja ülejäänud kohtukulud mõistetakse välja komisjonilt.

54 — Vt eespool käesoleva ettepaneku punktid 48–53.

55 — Vt selle kohta vaidlusaluse otsuse põhjendus 605, milles on märgitud, et Coppensi 2006. aasta asjakohane kogukäive oli 1 046 318 eurot.

56 — Vt üldiselt proportsionaalsuse põhimõtte olulisuse kohta trahvi arvutamisel eespool 23. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punkt 319.

VII. Ettepanek

80. Eeltoodud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-210/08: Verhuizingen Coppens *versus* komisjon.
2. Tunnistada komisjoni 11. märtsi 2008. aasta otsuse K(2008) 926 (lõplik) (juhtum COMP/38.543) artikli 1 punkt i tühiseks osas, milles lisaks fiktiivsete pakkumiste süsteemis osalemisele tuvastati Verhuizingen Coppens NV osalemine ühes ja vältavas rikkumises.
3. Määrata nimetatud otsuse artikli 2 punktis k Verhuizingen Coppensi suhtes kehtestatud trahvi suuruseks 35 900 eurot.
4. Jätta Verhuizingen Coppens NV kanda kolmandik tema kohtukuludest mõlemas kohtuastmes. Jätta ülejäänud kohtukulud Euroopa Komisjoni kanda.